

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Žalany

Číslo projektu: CZ. 1.07/1.4.00/21.3210

Téma sady: Dějepis pro 6. – 7. ročník

Název DUM: VY_32_INOVACE_4B_18_Lucemburkové_Václav_IV

Vyučovací předmět: Dějepis

Název vzdělávacího materiálu: Lucemburkové – Václav IV.

Autor: Bc. Irena Urbanová

Datum vytvoření: Duben 2013

Anotace: DUM je použit jako doprovodný materiál k výkladu o Václavu IV. Seznamuje žáky s jeho životem. Vysvětluje, s kým měl Václav IV. v českých zemích největší problémy a proč nebyl úspěšným panovníkem, jako jeho otec.

Očekávaný výstup: Žák se orientuje v životě Václava IV. Dokáže samostatně zhodnotit jeho působení v českých zemích.

Věková skupina, ročník: ZŠ, 7. ročník.

Metodické pokyny: Osvojování si vědomostí o Václavu IV. Na konci prezentace žák odpoví samostatně na otázky. Odpovědi se zobrazí po kliknutí na tvrzení.

Pomůcky: Další obrazové ukázky.

Časový harmonogram: 40 minut.

Lucemburkové

VÁCLAV IV.

Václav miloval spravedlnost a pravdu, měl dobré srdce a bystrý rozum, býval, ale prchlivý a často se nechal unést svým hněvem. Rád se setkával s prostým lidem a často bydlel i ve městě, kde si nechal postavit několik domů, především dvůr na Starém Městě pražském, nazvaný Králův dvůr a dům U Černého orla.

Manželky Václava IV.

První manželka
Johana Bavorská
zemřela v roce 1386
na následky
poranění
způsobeného jedním
z manželových
loveckých psů.

Druhá manželka Žofie Bavorská

Václav IV.

Nechuť Václava IV. k vladařským povinnostem

- Otec Karel IV.
- Matka Anna Svídnická.
- Jak byl Karel IV. moudrý panovník, tak nebyl moudrý otec.
- Václav IV. byl ve dvou letech korunován českým králem.
- Jako patnáctiletý byl korunován králem Svaté říše římské.
- Od dětství ho Karel učil vládnout, nutil ho účastnit se státních jednání. V sedmi letech předsedal zemskému sněmu.
- Karlovi se z Václava nepodařilo vychovat panovníka, spíše v něm vypěstoval nechuť k vladařským povinnostem.
- Václav raději trávil čas toulkami po lesích a lovem zvěře.

Vyber správnou odpověď

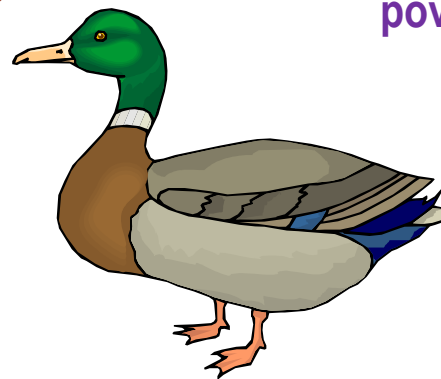
Proč měl Václav IV. nechuť k vladařským povinnostem?

Otec Karel IV. brával Václava od útlého věku na různá zasedání, musel se účastnit státních jednání, učil ho vládnout. Místo, aby si hrál, jako ostatní děti v jeho věku. Myslel to dobře, ale vypěstoval tak ve svém synovi spíše nechuť k vladařským povinnostem.

Václav rád vařil různé speciality. Vladaření ho odvádělo od této jeho záliby.

To, král Václav, mne takto vypekl.

Václav měl velice rád ženy, proto neměl čas na vladařské povinnosti.

**Kdo byli rodiče
Václava IV. ?**

Obrázek č. 2 a
Obrázek č. 3

Karel IV. a Anna Svídnická

Důvody Václavova neúspěchu

- Morová epidemie (zemřelo mnoho lidí, nepříznivý dopad na hospodářství).
- Slábly výnosy ze stříbrných dolů z Kutné hory.
- S rostoucími hospodářskými potížemi v zemi vzrůstala i nespokojenost lidu.
- Václav se **dostal do sporu s pražským arcibiskupem Janem z Jenštejna**, který chtěl prosadit větší politickou moc církve v Čechách.
- I kdyby se Václav snažil vládnout co nejlépe, vyrovnat se „velikosti“ svého otce by bylo asi velmi těžké.

Spory s arcibiskupem

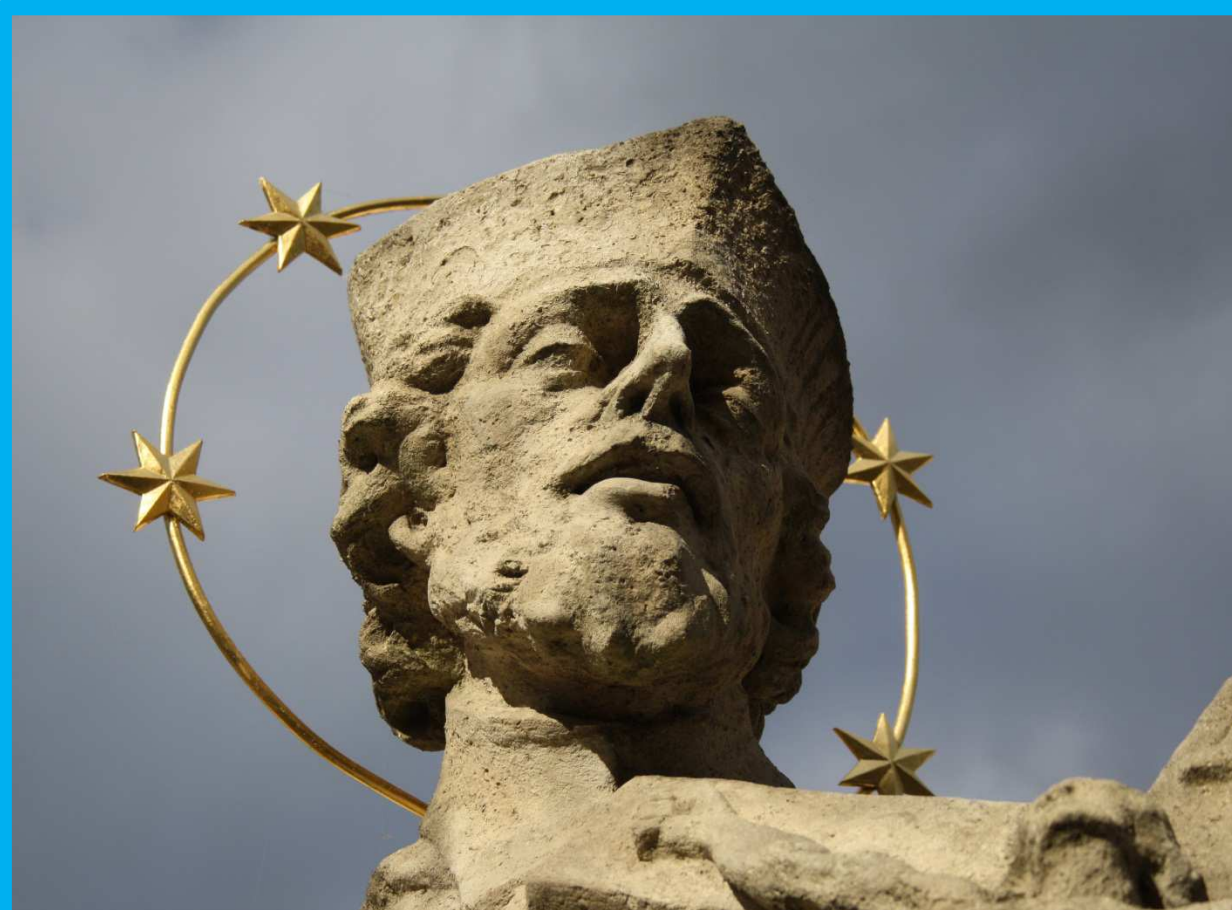
- Václav měl velké neshody s arcibiskupem Janem z Jenštejna.
- Dal zatknout a mučit nejen arcibiskupova nejbližšího spolupracovníka generálního vikáře **Jana z Nepomuku**, ale i mnohé z arcibiskupovy družiny. Král chtěl, aby se zřekli svého církevního představeného a podepsali list, v němž by dosvědčili, že jim král neublížil a budou stát proti arcibiskupovi, kterému se podařilo z Prahy uprchnout. Někteří z mučených list podepsali, Jan Nepomucký, ale tak neučinil. Jan byl mučením tak ztýraný, že pozbyl smyslů a nemohl ani odpovídat. Rozhněvaný král poručil, aby ho svázaného shodili z mostu do Vltavy v březnu roku 1393.
- Král po tomto hrůzném činu velmi litoval čeho se dopustil.

**Arcibiskup Jan z
Jenštejna.**

**Nejbližší
spolupracovník
arcibiskupa Jan
Nepomucký.**

**Králova
manželka
Žofie
Bavorská**

Obrázek č. 4

Kdo byl umučen Václavem IV.?

Spory s panstvem

- Král pobýval v Králově Dvoře u Berouna. České panstvo ho zajalo a odvezlo na Pražský hrad, kde ho drželi v zajetí. Správcem země se stal Jošt, markrabě moravský. Král byl vězněn i v Českém Krumlově, na panství Jindřicha z Rožmberka a v Rakousích v pevnosti Vildberg.
- Králův bratr Jan Zhořelecký pomohl Václavovi ze zajetí.
- Smír byl mezi nepřátelskými stranami potvrzen listinou vydanou v Písku (nejstarší česky psaná listina z dvorské kanceláře, doposud byly listiny sepisovány většinou v latině).
- V roce 1402 byl Václav zajatý svým bratrem Zikmundem na Pražském hradě, později byl převezený do Vídně i přesto, že Václav svému bratrovi Zikmundovi pomohl ze zajetí, když byl vězněn na hradě Siklos, uherskou šlechtou. Vysvobodil Zikmunda, pozval ho do Čech a dokonce ho jmenoval správcem Českého království.
- Roku 1400 byl Václav sesazen z říšského trůnu.

Smrt Václava IV. za husitských válek

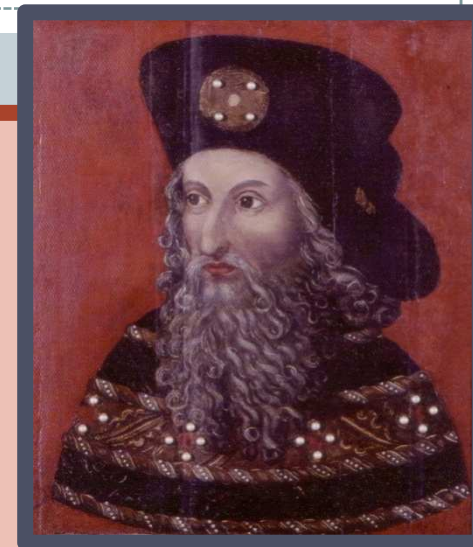

- Václav IV. sledoval s nelibostí rostoucí nepokoje v Praze.
- Václav se pokusil situaci vyřešit tím, že v roce 1419 dosadil protihusitské konšely na Novoměstskou radnici, kteří zatkli radikální husity. Radikální husité v čele s Janem Želivským žádali marně jejich propuštění. Vyházeli tedy konšely z oken radnice na hroty vztyčených kopí – první pražská defenestrace (počátek husitských válek).
- Když se o defenestraci dozvěděl Václav IV., dostal srdeční záchvat a zemřel.

Kdo si činil nároky na český trůn po smrti Václava IV. ?

Zikmund – liška ryšavá

- Václav IV. neměl syna.
- Právoplatným dědicem Václava byl jeho mladší a schopnější bratr Zikmund Lucemburský.
- Zikmund Lucemburský byl král Svaté říše římské a Uher.

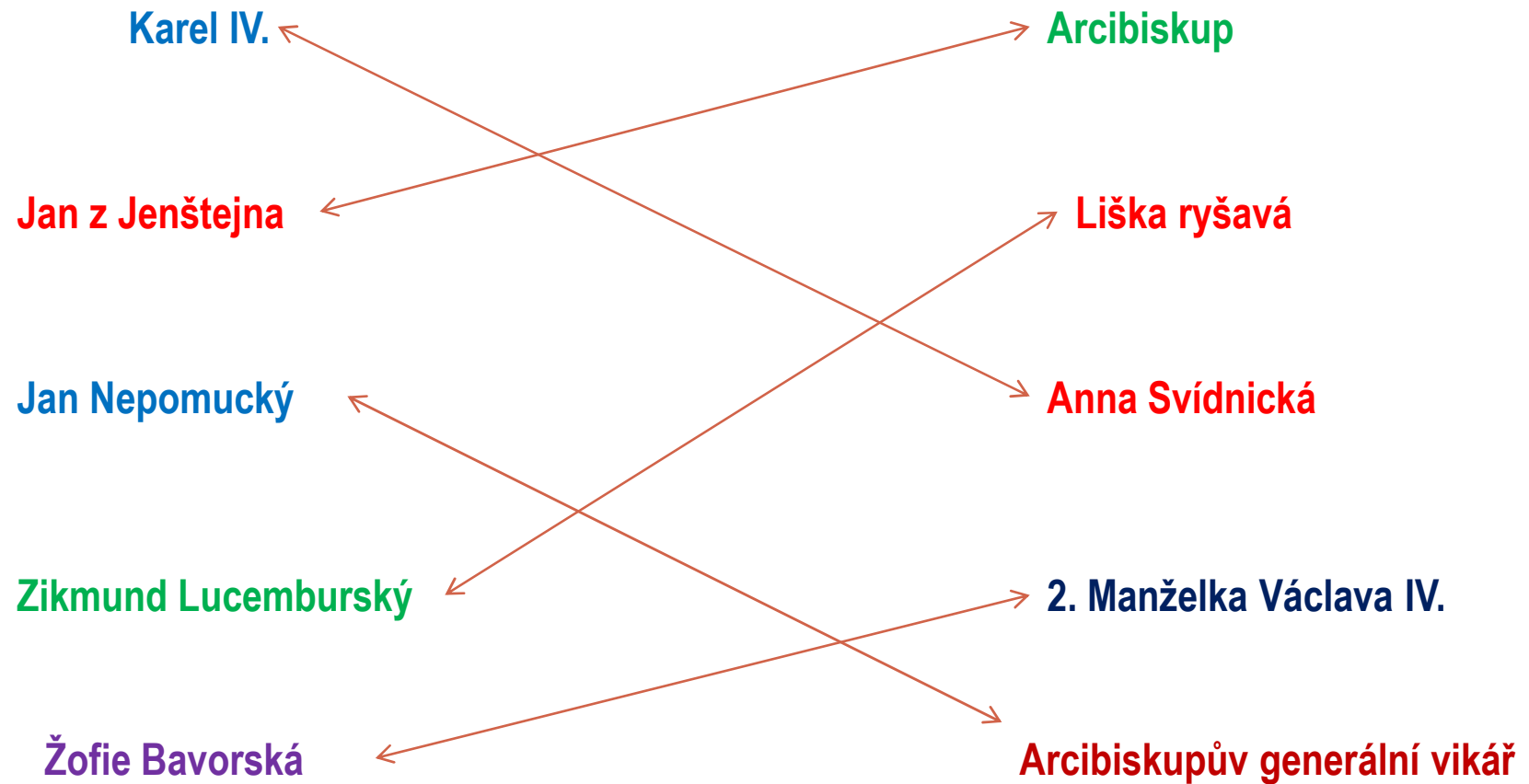

Obrázek č. 6

Jak vládl Václav IV. ?

- Václav IV. nebyl dobrý panovník.
- Vyrovnat se tak schopnému panovníkovi, jakým byl jeho otec, nebylo lehké.
 - Situace, jež se odehrávala v době jeho vlády nejen v českých zemích, ale i v Evropě, též nepřispěla k Václavovu úspěšnému vládnutí. V této nelehké době by měl na trůně potíže i mnohem schopnější panovník, než byl právě Václav IV.

Co k sobě patří?

Doplň chybějící výrazy

Otec Václava IV. byl _____. Již od dětství ho učil, jak vládnout. Vypěstoval tak v něm spíše _____ k vladařským povinnostem. Václav byl ve dvou letech korunován _____ králem a v patnácti letech králem _____. Václav měl vleklé spory nejen s _____, ale i českým _____. Též v období jeho vlády zasáhla nejen Čechy _____ epidemie. Také slábly výnosy z dolů v _____. Byl zajat panstvem, a dokonce i svým mladším bratrem _____. Společně se svou druhou ženou _____ podporoval kázání _____ v _____, ale jen do té doby, nežli _____ začal veřejně kritizovat prodej _____. Václav měl totiž od církve povolením prodeje odpustků slíbenou _____. V roce 1409 proběhla v Praze na _____ první _____. Byli vyházeni _____ z _____ radnice. Když se to Václav dozvěděl ranila ho _____ a _____. Protože Václav neměl syna, tak si po jeho smrti nároky na český trůn dělal _____, jeho _____.

Správné řešení

Otec Václava IV. byl Karel IV. Již od dětství ho učil, jak vládnout. Vypěstoval tak v něm spíše nechuť k vladařským povinnostem. Václav byl ve dvou letech korunován českým králem a v patnácti letech králem Svaté říše římské. Václav měl vleklé spory nejen s arcibiskupem, ale i českým panstvem. Též, v období jeho vlády zasáhla Čechy morová epidemie. Také slábly výnosy z dolů v Kutné Hoře. Byl zajat panstvem, a dokonce i svým mladším bratrem Zikmundem Lucemburským. Společně se svou druhou ženou Žofií podporoval kázání Jan Husa v Betlémské kapli, ale jen do té doby, nežli Hus začal veřejně kritizovat prodej odpustků. Václav měl totiž od církve povolením prodeje odpustků slíbenou finanční částku. V roce 1409 proběhla v Praze na Novoměstské radnici první pražská defenestrace. Byli vyházeni protihusitští konšelé z oken radnice. Když se to Václav dozvěděl ranila ho mrtvice a zemřel. Protože Václav neměl syna, tak si po jeho smrti nároky na český trůn dělal Zikmund, jeho mladší bratr.

Obrazová dokumentace

Obrázek č. 1 - AUTOR NEUVEDEN. <http://cs.wikipedia.org/> [online]. [cit. 27.4.2013]. Dostupný pod licencí Volné dílo na WWW:
<http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3a/VaclavIV.jpg>

Obrázek č. 2 - AUTOR NEUVEDEN. <http://cs.wikipedia.org/> [online]. [cit. 27.4.2013]. Dostupný pod licencí Volné dílo na
WWW:[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/16/Charles_IV-
John_Ocko_votive_picture-fragment.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/16/Charles_IV-John_Ocko_votive_picture-fragment.jpg)

Obrázek č. 3 - Michaelsanders. <http://cs.wikipedia.org/> [online]. [cit. 27.4.2013].
Dostupný pod licencí Volné dílo na
WWW:[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/af/Anna_von_Schw
eidnitz.jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/af/Anna_von_Schwaidnitz.jpg)

Obrazová dokumentace

Obrázek č. 4 - Frettie. <http://cs.wikipedia.org/> [online]. [cit. 27.4.2013]. Dostupný pod licencí Creative Commons na
WWW:http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/67/Head_of_statue_of_John_of_Nepomuk_in_T%C5%99eb%C3%AD%C4%8D%2C_Czech_Republic.jpg

Obrázek č. 5 - Obrázek č.1-Jan Vilímek. <http://cs.wikipedia.org/> [online]. [cit. 27.4.2013]. Dostupný pod licencí Volné dílo na
WWW:http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4c/Jan_Vil%C3%ADmek_-_Mistr_Jan_Hus.jpg

Obrázek č. 6 -AUTOR NEUVEDEN. <http://cs.wikipedia.org/> [online]. [cit. 27.4.2013]. Dostupný pod licencí Volné dílo na
WWW:http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a9/Zikmund_Zho%C5%99elecka_radnice.jpg

Zdroje

Válková, V.: *Dějepis 7*, SPN, Praha 2007

Použitý software: MS Windows 2007, MS Power Point 2010

Křivánková, A.: *Ilustrované dějiny českého národa*, Československý spisovatel, 2011

Galerie MS Office, [www.office](http://www.office.microsoft.com), Microsoft. com

Autorem materiálu a všech jeho částí, není – li uvedeno jinak, je Bc. Irena Urbanová.